

Minaraad
Milieu- en Natuurraad van
Vlaanderen

Briefadvies
van 30 augustus 2007
over het voorontwerp van besluit inzake de
invoering van een haalbaarheidsstudie voor
alternatieve energiesystemen

2007/27

Mevrouw Hilde Crevits
Vlaams minister van Openbare Werken,
Energie, Leefmilieu en Natuur
Koning Albert II-Laan 20, bus 1
1000 Brussel

Datum: 30 september 2007
Uw ref.: HC/KDK/LDS/
Onze ref.: 03.04/L5/2007/522
Betreft: Briefadvies over het voorontwerp van besluit inzake de invoering van een
haalbaarheidsstudie voor alternatieve energiesystemen

Mevrouw de minister,

Op 31 juli 2007 ontving de Minaraad een adviesvraag over het voorontwerp van besluit inzake de invoering van eenhaalbaarheidsstudie voor alternatieve energiesystemen. De adviestermijn bedraagt 30 werkdagen. Tijdens de raadszitting werd ook het 'advies over de invoering van een energieprestatiecertificaat residentiële gebouwen bij verkoop en verhuur en de uitvoering van de energieaudit' goedgekeurd. Dit advies gaat eveneens over het beleid inzake energieprestaties van gebouwen.

De verplichting om bij grote bouwprojecten expliciet te eisen dat de haalbaarheid van verschillende (milieuvriendelijke) energiesystemen vooraf onderzocht zou worden, is een onderdeel van de energieprestatieregelgeving voor gebouwen. Dit werd op Europees niveau beslist en vastgelegd in een richtlijn van 16 december 2002.¹ De Europese lidstaten moeten de noodzakelijke maatregelen nemen om ervoor te zorgen dat nieuwe gebouwen aan minimumeisen voor energieprestatie voldoen. De richtlijn geeft aan dat bij grote nieuwbouwprojecten (met een totale bruikbare vloeroppervlakte van meer dan 1 000 m²) een studie uitgevoerd moet worden naar de technische, milieutechnische en economische haalbaarheid van alternatieve energiesystemen vooraleer er met de bouw wordt begonnen. De volgende energiesystemen worden in de richtlijn vermeld:

- gedecentraliseerde systemen voor energievoorziening gebaseerd op hernieuwbare energiebronnen,
- warmtekrachtkoppeling,
- stads/blokverwarming of -koeling, indien beschikbaar,
- warmtepompen, onder bepaalde voorwaarden.

Het voorontwerp van besluit, dat voor advies voorligt, neemt de bepalingen van de Europese richtlijn over en voegt ze in het besluit van de Vlaamse Regering van 11 maart 2005 tot vaststelling van de eisen op het vlak van de energieprestaties en het binnenklimaat van gebouwen. Het besluit bevat in essentie twee bepalingen: (1) er wordt aangegeven wanneer de haalbaarheidsstudie ingediend moet worden en, (2) de minister moet de verdere regels vaststellen over de manier waarop de haalbaarheidstudie uitgevoerd moet worden. Op beide punten zal de Minaraad hieronder kort ingaan.

Het bewijs dat een haalbaarheidsstudie werd uitgevoerd moet ingediend worden bij het Vlaams Energieagentschap tegelijkertijd met het indienen van de startverklaring.² De

---

¹ Richtlijn 2002/91/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2002 betreffende de energieprestatie van gebouwen.

² Het ministerieel besluit betreffende de vorm en inhoud van de startverklaring werd goedgekeurd

startverklaring moet volgens de energieprestatieregelgeving uiterlijk acht dagen voor de start van de werkzaamheden worden ingediend. De werkzaamheden mogen pas aangevat worden nadat de startverklaring is ingediend. Uit de reguleringsimpactanalyse (RIA), die uitgevoerd werd n.a.v. dit besluit, blijkt dat de Vlaamse overheid eveneens de optie onderzocht heeft om van de haalbaarheidsstudie een voorwaarde te maken tot het verkrijgen van een stedenbouwkundige vergunning. De motivatie voor deze optie ligt voor de hand. Bij de start van de werken is het reeds te laat om de verschillende energiesystemen te onderzoeken. Dit gebeurt best in de planningsfase van het bouwproject. In de RIA wordt echter aangegeven dat de administratie en de Vlaamse minister van Ruimtelijke Ordening zich hiertegen verzetten. Zij wensen geen integratie van sectorwetgeving (bv. inzake energieprestaties) in de wetgeving inzake ruimtelijke ordening. Als verantwoording om de haalbaarheidsstudie toch te koppelen aan de startverklaring geeft de Vlaamse Regering aan dat dit voor minder administratieve last zal zorgen voor de burgers en de verschillende overheden.

In een tweede artikel wordt aangegeven dat de bevoegde minister verdere regels zal opstellen met betrekking tot het indienen van de haalbaarheidsstudie. Zo zal de minister de technologieën vaststellen waarvoor een haalbaarheidsstudie moet worden opgesteld. Deze kunnen betrekking hebben op technologieën voor gedecentraliseerde energievoorziening gebaseerd op hernieuwbare energiebronnen, kwalitatieve warmtekrachtinstallaties, stads/blokverwarming of –koeling en warmtepompen. Enkel de technieken die met een vrij hoge waarschijnlijkheid in de praktijk toepasbaar zijn, moeten onderzocht worden. Op deze manier wordt de haalbaarheidsverklaring een soort *checklist* waarbij de bouwheer moet aantonen dat hij die technieken onderzocht heeft.

Ten slotte wordt in de reguleringsimpactanalyse aangegeven dat noch de Richtlijn 2002/91/EG, noch het EPB-decreet voorzien in specifieke handhavingsmaatregelen m.b.t. de haalbaarheidsstudie. De RIA geeft aan dat er wel een link is met de energieprestatieregelgeving: *“De onvoldoende uitvoering van de verplichtingen inzake de haalbaarheidsstudie kan namelijk een element zijn om de (steekproefsgewijze) controle van het energieprestatiepeil op dergelijk gebouw toe te spitsen.”*

De Mineraad wijst erop dat het advies over dit besluit past binnen de algemene benadering die de Raad voorstelt om het energiegebruik van gebouwen te reduceren. De prioriteit moet gaan naar energiebesparing waarna de resterende energie milieuvriendelijk (bij voorkeur hernieuwbaar) moet opgewekt worden.

De Raad wil het belang van de voorgestelde regelgeving benadrukken. Hoewel er reeds heel wat energiesystemen op de markt zijn die economisch rendabel zijn én voor belangrijke energiebesparingen kunnen zorgen, worden deze nog onvoldoende toegepast. Het verplichten van de bouwheer om een haalbaarheidsstudie uit te voeren is, volgens de Raad, een zeer efficiënte sensibiliseringsmaatregel. De Raad betreurt echter ten eerste dat de Vlaamse Regering het potentieel van de maatregel niet ten volle benut. Door van de haalbaarheidsstudie een kant en klare *checklist* te maken en vooral door de koppeling aan de startverklaring, dreigt de Vlaamse overheid deze maatregel te reduceren tot een bijkomende formaliteit voor de bouwheer. De praktijk wijst echter uit dat de betrokkenen in de bouwsector een grote nood ervaren aan technische en praktische ondersteuning rond energiebesparingssystemen. De verplichting van de haalbaarheidsstudie is volgens de Raad een zeer goede gelegenheid om hier werk van te maken.

Net als bij de EPB-berekening in particuliere nieuwbouw, pleit de Mineraad er sterk voor om de haalbaarheidsstudie wel degelijk voor te laten leggen op het moment van de

---

op 13 januari 2006. Het trad in werking op 31 januari 2006.

bouwvergunningsaanvraag.³

Ten slotte wijst de Raad op het belang van de *checklist* met energietechnologieën waarvan de haalbaarheid moet onderzocht worden door de bouwheren. Het energiebesparende effect van deze maatregel hangt af van de manier waarop de alternatieve technologieën worden gepresenteerd. De specifieke eigenschappen van de bouwprojecten bepalen in belangrijke mate de mogelijkheden van de verschillende technologieën. De rendabiliteit van WKK-installaties is bv. groter bij projecten waar woonactiviteiten gecombineerd worden met andere activiteiten. Zo hebben ziekenhuizen een warmtebehoefte die complementair kan zijn aan die van woonhuizen. De rendabiliteit van sommige technieken is vaak ook hoger indien ze gecombineerd worden met andere technieken. De Minaraad pleit er dan ook voor dat de Vlaamse Regering de grootste zorg besteedt aan het opstellen van de *checklist*. Dit is noodzakelijk om het belangrijke emissiereductiepotentieel van deze maatregel ten volle te benutten.

Het ABVV, het ACV, de ACLVB, de Boerenbond, de UNIZO en het VOKA-Vlaams Economisch Verbond onthouden zich bij dit briefadvies. Zij brengen advies uit via de SERV.

Met de meeste hoogachting,

Hubert David
Voorzitter Minaraad

---

³ De Minaraad wijst er op dat er reeds precedents zijn van integratie van sectorwetgeving in de wetgeving inzake ruimtelijke ordening. Een voorbeeld is het 'Besluit van de Vlaamse Regering van 1 oktober 2004 houdende vaststelling van een gewestelijke stedenbouwkundige verordening inzake hemelwaterputten, infiltratievoorzieningen, buffervoorzieningen en gescheiden lozing van afvalwater en hemelwater'.